

Seletuskiri

haridus- ja teadusministri määruse „Õpetajate koolituse raamnõuded“ eelnõu juurde

1. SISSEJUHATUS

Eelnõuga viiakse õpetajakoolituse raamnõuete regulatsioon kooskõlla kõrgharidusseadusega (edaspidi ka *KHaS*) ja 1. septembril 2019. aastal jõustuva Vabariigi Valitsuse määrusega „Kõrgharidusstandard“ (edaspidi *KHS*). Määruses sisu osas on tehtud muudatused vaid kutseaasta peatükis, millega muudetakse kutseaasta korraldus paindlikumaks. Määruse kehtestamine uue terviktekstina on tingitud kehtiva Vabariigi Valitsuse määruse „Õpetaja koolituse raamnõuded“ volitusnormi kehtetuks tunnistamisest Eesti Vabariigi haridusseaduses ning volitusnormi toomisest kõrgharidusseadusesse.

Haridus- ja teadusministri määruse „Õpetaja koolituse raamnõuded“ eelnõu on ette valmistanud Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonna juhtivekspert Vilja Saluveer (735 0219; vilja.saluveer@hm.ee) ning õigusosakonna jurist Sander Pelisaar (735 0261; sander.pelisaar@hm.ee).

2. EELNÕU SISU JA VÕRDLEV ANALÜÜS

Haridus- ja teadusministri määrus „Õpetajate koolituse raamnõuded“ kehtestatakse uue terviktekstina. Õpetajate koolituse raamnõuete uue terviktekstina kehtestamise tingis vajadus viia määruse tekst kooskõlla 20. veebruaril 2019. a Riigikogus vastu võetud kõrgharidusseaduse jõustunud muudatustega ning asjaolu, et täna kehtivad raamnõuded kehtestas Vabariigi Valitsus.

Määruses on läbivalt kasutatud „õppejõu“ mõiste asemel „akadeemilise töötaja“ mõistet, mis on kasutusele võetud seetõttu, et Riigikogu võttis vastu uue kõrgharidusseaduse. Kutseaasta peatükis on sisse viidud muudatused, mis põhinevad senise kutseaasta praktika analüüsil. Eesmärgiks on muuta korraldus paindlikumaks. Mitmed varasemas versioonis kirjapandud sätted ei vaja reguleerimist määruse tasandil, vaid need peaksid jääma kutseaasta osapoolte otsustada.

Määruse eelnõu koosneb viiest peatükist, milles esimeses tuuakse välja üldsätted, teises peatükis käsitletakse õpetajakoolitusega seonduvat, kolmandas peatükis tuuakse välja kutseaastaga seonduvat, neljandas peatükis selgitatakse õpetaja tööalase täiendusõppega seonduvat ning viiendas peatükis on välja toodud rakendussättega seonduvat.

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Reguleerimisala

Eelnõu § 1 - 2 – võrreldes seni kehtinud Vabariigi Valitsuse määrusega muudatusi ei tehta. Eelnõuga kehtestatakse endiselt ühtsed raamnõuded õpetajate koolitamisel koolieelse lasteasutuse, lasteaed-põhikooli, põhikooli ja gümnaasiumi (sh põhikool ja gümnaasium, mis tegutsevad ühe asutusena), huvikooli, kutseõppeasutuse, rakenduskõrgkooli ning ülikooli jaoks. Seejuures ei ole oluline õppeasutuse õiguslik seisund. Eelnõu eesmärgiks on tagada, et õpetajad oleksid kutse-, eri- ja ametialaselt pädevad.

2. peatükk ÕPETAJAKOOLITUS

Võrreldes kehtiva Vabariigi Valitsuse määrusega õpetajakoolituse peatükis sisulisi muudatusi ei tehta. Muudetakse § 10 sõnastust, mis tuleneb kõrgharidusseaduses termini „õppejõud“ asendamisega „akadeemilise töötaja“ termini kasutuselevõtmisega. Eelnõu § 8 lõikes 3 ning § 9 lõikes 6 on täpsustatud, et silmas peetakse neid akadeemilisi töötajaid, kes osalevad õppetöös.

§ 10. Õpetajakoolitust korraldavatele akadeemilistele töötajatele esitatavad üldnõuded

Eelnõu § 10 lõiked 1-3 – uue kõrgharidusseadusega on asendatud õppejõu ning teadustöötaja termin akadeemilise töötaja koondnimetusena. Eelnevast tulenevalt on määruse tekstis mõiste „õppejõu“ asemel kasutatud „akadeemilise töötaja“ mõistet. Teisi muudatusi võrreldes kehtiva Vabariigi Valitsuse määrusega ei ole.

3. peatükk KUTSEAASTA

Kutse aasta peatükis on sisse viidud muudatused, mis põhinevad senise kutse aasta praktika analüüsil. Eesmärgiks on muuta korraldus paindlikumaks. Mitmed varasemas versioonis kirjapandud sätted ei vaja reguleerimist määruse tasandil, vaid need peaksid jääma kutse aasta osapoolte otsustada.

Eelnõu § 14 lõikest 2 võrreldes kehtiva Vabariigi Valitsuse määrusega ei kehtestata uue määrusega nõuet, et õpetaja peab töötama ametikohal, mis vastab tema õpetajakoolitusele, sest vaatamata töökohale, millel õpetaja alustab, vajab ta tuge eelkõige kogemuse puudumiseset tulenevate probleemide lahendamiseks. Ka on nüüdseks ülikoolide õpetajakoolituse kõigi õppekavade kutseõpingute osa ühine ja kooskõlas kutsestandardiga, mis on ühtlasi kutse aasta kontseptuaalseks aluseks.

Eelnõu § 14 lõige 3 võrreldes seni kehtinud Vabariigi Valitsuse määrusega on uus sõnastus paindlikum ning enam ei määrata üksikasjalikult, mil moel õpetaja oma kutse aasta töö analüüsi esitab.

4. peatükk ÕPETAJA TÖÖALANE TÄIENDUSÕPE

Võrreldes kehtiva Vabariigi Valitsuse määrusega peatükis „õpetaja tööalane täiendusõpe“ muudatusi ei tehta.

5. peatükk RAKENDUSSÄTE

Määrus jõustub 1. septembril 2019. Määruse jõustumisaeg on seotud kõrgharidusseaduse jõustumisega samal kuupäeval.

3. EELNÕU VASTAVUS EUROOPA LIIDU ÕIGUSELE

Eelnõuga otseselt seotud Euroopa Liidu õigusakte ei ole.

4. MÄÄRUSE MÕJUD

Eelnõuga viiakse määruse „Õpetajate koolituse raamnõuded“ kehtestamine Vabariigi Valitsuse tasandilt haridus- ja teadusministri tasandile. Õpetajate koolituse raamnõuded kehtestati

Vabariigi Valitsuse määrusena 2000. aastal ja nende eesmärgiks oli sätestada õpetajate koolitamise ühtsed nõuded, olenemata õppeasutuse liigist või õppeasutuse õiguslikust seisundist. Seega oli määruse volitusnormiks sobivam selline õigusakt, mille reguleerimisalas olid erinevat liiki õppeasutused. Nüüdseks toimub õpetajakoolitus vaid avalik-õiguslikes ülikoolides ja riiklik koolitustellimus on asendunud ministeeriumi ja ülikoolide vaheliste tulemuslepingutega, milles on määratud ülikooli vastutusvaldkonnad. Põhiline osa õpetajate koolitusest on koondunud Tallinna Ülikooli ja Tartu Ülikooli, kellel on vastutus õpetajakoolituse ning kasvatusteaduste arengu eest. Seega puudutavad õpetajate koolituse raamnõuded eelkõige ülikoolide tegevust ja määruse volitusnorm on kohasem anda kõrgharidusseaduses ministri tasandile.

5. MÄÄRUSE RAKENDAMISEKS VAJALIKUD KULUTUSED JA EELDATAVAD TULUD

Määruse rakendamisega ei kaasne uusi riigieelarvelisi kohustusi ega kohustusi õppeasutustele.

6. MÄÄRUSE JÕUSTUMINE

Määruse jõustumise kuupäevaks on 1. september 2019. a.

7. EELNÕU KOOSKÕLASTAMINE

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks ministeeriumidele ning arvamuse avaldamiseks järgmistele õpetajakoolitust pakkuvatele kõrgkoolidele: Tallinna Ülikool, Tartu Ülikool, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia, Eesti Kunstiakadeemia, Tallinna Tehnikaülikool.

Sille Uusna
õigusosakonna juhataja